

دستور العمل های مقابله محیطی با بیماری
آنفلوآنزای فوق حاد طیور

- ▶ بیماری انفوانزای مرغی یک بیماری مسری در طیور است که در حال حاضر در آسیا در میان ماکیان به حالت اپیدمی در آمده است. تماس با ماکیان مبتلا و مدفوع آنها یا گرد و غبار یا خاک آلوده به مدفوع آنها می تواند موجب بروز عفونت انسانی شود. این توصیه ها به این دلیل ارائه می شود که مواردی از عفونت و ابتلای انسانی مرتبط با اپیدمی موجود در میان ماکیان دیده شده است. این توصیه ها در صورتی که اطلاعات جدیدی بدست آید به روز خواهد گردید
- دستورالعمل حفاظت شغلی در افرادی که با حیوانات آلوده تماس دارند
- ▶ پرسنل قبل از مشارکت در برنامه باید آموزشهای لازم در خصوص نحوه استفاده از وسایل حفاظت فردی را دریافت کرده باشند
- ▶ کلیه کارگرانی که در ارتباط با ماکیان، محصولات حاصل از ماکیان و فضولات آنها هستند یا ممکن است در ارتباط قرار گیرند در صورت صلاحدید مرکز مدیریت بیماریها باید مورد تزریق واکسن های آنفلوانزا ی انسانی قرار گیرند. در این خصوص رعایت دستورالعمل های صادره الزامی است.
- ▶ در صورتی که وجود بیماری در پالت های کشور مورد تأیید مقامات قرار گیرد
- ▶ کلیه افراد باید از تماس گرفتن با پالت های آلوده یا در معرض آلودگی و یا مواد حاصل از آنها مثل فضولات و ازاین قبیل اجتناب نمایند.
- ▶ کودکان نباید با پالت های آلوده یا در معرض آلودگی یا هر پرنده بیمار دیگری در تماس باشند .
- ▶ افراد دارای نقص در سیستم ایمنی، افراد بالاتر از ۶۰ سال، دارای بیماریهای قلبی و تنفسی باید از تماس با پرندگان بیمار اجتناب نمایند .
- ▶ پرسنل در گیر در مزارع باید در مورد نشانگان بیماری آموزشهای لازم را دریافت کرده و در صورت احساس هر نوع بیماری سریعاً به پزشک معرفی شوند .
- دستورالعمل اختصاصی برای کلیه پرسنل دخیل در مدیریت طغیان بیماری در ماکیان
- ▶ کلیه این افراد باید در هر مکانی که با ماکیان آلوده یا محصولات حاصل از ماکیان از جمله زباله و فضولات در تماس هستند از خطر ابتلای به بیماری حفاظت شوند .
- ▶ کارگران و افرادی که با اجرای دستورالعمل های صادره موافقت نداشته باشند باید از کار گذاشته شوند .
- ▶ تمام افراد دخیل در برنامه باید وسایل حفاظت فردی مناسب دسترسی داشته باشند. همچنین استفاده از وسایل حفاظت فردی باید مورد نظارت و سرپرستی قرار گیرد.
- ▶ دستکش مورد استفاده باید یک بار مصرف و یا پلاستیکی به صورتی باشد که پس از استفاده آنرا ضد عفونی نمود. همچنین در صورتی که آسیب دیده باشد باید به سرعت تعویض گردد.
- ▶ کلیه افراد باید مراقب وضعیت سلامتی خود بوده و تا یک هفته پس از آخرین تماس با پرنده یا مواد یا محل آلوده مراقب بروز نشانه هایی از تب، ناراحتی های تنفسی مثل سرفه، باشند.
- ▶ در صورت بروز نشانه های مشروحه فوق مراجعه به پزشک و رعایت دستورالعمل های صادره توسط مرکز مدیریت بیماریها الزامی است .
- ▶ کارگران باید تا ۲۴ ساعت پس از پایان هر گونه عارضه تب دار در خانه بمانند ارائه یک تا نئیدیه پزشکی در خصوص اعلام پایان تب در این افراد الزامی است .
- ▶ در صورتی که هر کدام از افراد دخیل در برنامه بیمار شدند مسولان بهداشتی موظف به ارائه آموزشهای لازم به افراد مرتبط با فرد بیمار مثل اعضای خانواده وی هستند .
- ▶ افرادی که با پالت های بالقوه آماده آلودگی در تماس بوده اند باید تحت آزمایشهای لازم مطابق با دستورالعمل ها قرار گیرند .

دستور العمل نحوه دفع لاشه های آلوده

- ▶ هدف از دفع لاشه ها محصولات و ضایعات حیوانی پیشگیری از انتشار عفونت است به همین دلیل این امر از جمله ضروری ترین بخش های مبارزه با بیماری است .
- ▶ برای دفع لاشه ها باید فاکتورهای زیر را مد نظر قرار داد .
- ۱. طبیعت و مقدار موادی که باید دفن شوند.
- ۲. در دسترس بودن محل
- ۳. قابلیت دسترسی محل برای خودروهای سنگین
- ۴. نزدیکی به خطوط انتقال گاز، آب، برق، تلفن، زهکش ها، وفاضلاب واز این قبیل
- ۵. میزان نزدیکی به آبگیر ها، منفذ یا چاهها
- ۶. نزدیکی به محل های ساخت و ساز واماکن مسکونی
- ۷. محدودیت از نظر ایجاد آتش و دیگر خطرات
- ۸. شرایط آب و هوایی محل از جمله جهت وزش باد های غالب
- ۹. در دسترس بودن امکانات کافی برای دفن لاشه ها
- ۱۰. سطح آبهای زیر زمینی
- ۱۱. وجود سازه های هوایی نظیر خطوط هوایی انتقال برق و از این قبیل

۱. ۱۳- طرحهای بعدی برای کار بری محل
- ▶ دفع لاشه ها باید بلا فاصله پس از کشتن آنها انجام شود .
 - ▶ لاشه ها و دیگر مواد آماده برای دفع باید مورد محافظت قرار گیرند تا امکان دسترسی افراد غیر مجاز ، حیوانات خانگی و حیوانات وحشی از آنها و تماس پرندگان با آنها کاهش یابد
 - ▶ در صورتی که دفع دچار تاخیر گردد باید با استفاده از ضدعفونی کننده مناسب لاشه ها را ضدعفونی نمود.
 - ▶ قبل از شروع کار دفع لاشه ها ، پرسنل باید بطور کامل توجیه شوند
 - ▶ استفاده از وسایل مناسب حفاظت فردی برای پرسنل در گیر در کار دفع ضروری است .
 - ▶ محل دفع لاشه ها بهتر است در داخل همان فارم آلوده باشد .
- ▶ در صورتی که محدودیت های موجود مانع از انجام عملیات دفع در داخل فارم آلوده شود با کسب اجازه از ستاد مرکزی کنترل بیماری در منطقه یا استان نسبت به حمل و نقل لاشه ها به محلی مناسب در خارج از فارم اقدام نمود.
 - ▶ حمل لاشه ها را می توان در ظرفی غیره قابل نفوذ مثل بشکه های ۲۲۰ لیتری پلاستیکی که در ب آنها بخوبی بسته می شوند به انجام رساند .
 - ▶ وسیله نقلیه حمل لاشه ها باید به آهستگی حرکت کرده و توسط اسکورتی از پلیس و کارشناسان بهداشتی همراهی شود .
 - ▶ ماموران اسکورت باید تجهیزات لازم برای ضدعفونی آنچه که در طول مسیراز خودروی حمل لاشه بیرون ریخته می شود به همراه داشته باشند
 - ▶ کلیه وسایط نقلیه باید قبل از خروج از فارم و پس از تخلیه بار تمیز و ضدعفونی شوند
 - ▶ پایان موفقیت امیز عملیات حمل ویا هر گونه شکسته شدن زنجیره ایمنی زیستی باید کتبا"به مقامات منطقه یا استان گزارش شود .

- ▶ شیوه مرجح برای دفع لاشه ها دفن می باشد
- ▶ برای انتخاب محل دفن لاشه در خارج از فارم آلوده نکات زیر باید مد نظر قرار گیرد.
- ۱. محل انتخابی باید در دسترس باشد بطوری که تجهیزات حفر گودال و دفن لاشه ها و همچنین خودروهای حمل لاشه ها بتوانند به سادگی به آن داخل یا خارج شوند
- ۲. محل باید با توجه به میزان فاصله از آبهای زیر زمینی ، جاری چاهها ، ومانداب ها و حفرات آبگیر فاصله از اماکن به خصوص اماکن مسکونی، فاصله از زمین ها با کاربری عمومی مثل جاده ها ، شیب زمین ، نفوذ پذیری خاک ، در صورت وجود لاشه های زیاد فضای کافی برای ذخیره سازی موقت لاشه ها و همچنین جهت وزش باد ها ی غالب انتخاب شوند .
- ۳. محل دفن باید خاکی بوده و خاک آن از مقاومت کافی در برابر وزن تجهیزات سنگین حفاری و حمل برخوردار باشد.

- ▶ آبهای جاری بر محل دفن نباید وارد حفره شوند . ایجاد مسیر انحرافی برای جلوگیری از ورود آب جاری به داخل حفره و یا خروج مایعات از محل دفن ضروری است .
- ▶ برای حفر گودال از بیل مکانیکی توصیه می شود در صورت عدم دسترسی از لودر ، یا گریدر و... استفاده نمود.
- ▶ ابعاد گودال برای دفن لاشه ها بسته به مورد استفاده ، شرایط محل ، و حجم موادی دارد که باید دفن گردد .
- ▶ عمق گودال باید ۵ متر باشد که تا ارتفاع ۲.۵ متری از لاشه پر می شود . باید در نظر داشت فاصله کف حفره تا سطح احتمالی آب زیر زمینی باید بیشتر از یک متر باشد عرض گودال حداکثر ۳ متر در نظر گرفته می شود. طول گودال بستگی به تعداد لاشه های قابل دفن دارد. در هر حال حجم ظروف حمل لاشه هامی تواند حجم گودال مورد نیاز برای دفن را با توجه به نکات ذکر شده مشخص نماید.
- ▶ حفره باید به صورتی پر شود که خاک روی آن به صورت کپه شده در آید خاک باقی مانده پس از نشست خاک حفره به روی آن اضافه شود .
- ▶ قبل از پر کردن درکف گودال آهک ریخته سپس لایه ای خاک به ضخامت ۴۰ سانتیمتر روی آن قرار می گیرد. سپس لاشه ها در داخل گودال ریخته شده و پس از یک لایه ۴۰ سانتی متری دیگر از خاک مقداری دیگر آهک کشته شده به آن اضافه کرده و نهایتاً "گودال پر خواهد شد.
- ▶ محل دفن باید پس از پایان کار مورد بازدید منظم قرار گیرد تا در صورت بروز هر گونه مشکل نسبت به رفع آن اقدام فوری صورت گیرد .

دستورالعمل حفاظت شغلی کارگران دخیل در کشتار و دفع لاشه های آلوده یا مشکوک به آلودگی

- ۱. افرادی که در کشتار جمعی و انتقال ماکیان آلوده یا مشکوک به آلودگی مشارکت دارند باید از وسایل حفاظت فردی مناسب به شرح زیر استفاده نمایند.
- ▶ لباس محافظ ترجیحاً "به صورتی که تمام بدن را بپوشاند همراه با پیش بند غیر قابل نفوذ یا استفاده از گان جراحی با آستینهای دارای سر دست بلند همراه با پیش بند غیره قابل نفوذ .
- ▶ دستکش های لاستیکی با دوام که بتوان آن را ضد عفونی نمود .
- ▶ ماسک تنفسی n95 ، n99 یا n100
- ▶ عینک
- ▶ چکمه های لاستیکی یا از جنس پلی اورتان تا بتوان آنها را ضد عفونی کرد و یا از کاور پای یک بار مصرف تا بتوان پس از استفاده آنها را دور انداخت .

۲- تمام افرادی که در تماس نزدیک با حیوانات آلوده هستند باید دست خود را مداوم با آب و صابون شستشو نمایند. افرادی که در کشتار جمعی حیوانات آلوده مشارکت دارند و نیز کسانی که در نقل انتقال آنها دخیل هستند باید پس از عملیات دستان خود را ضدعفونی نمایند .

۳- تمام افرادی که در تماس با ماکیان آلوده هستند یا در مزارعی کار می کنند که مشکوک به آلودگی هستند باید تحت مراقبت مسولان بهداشتی محلی باشند .

۴- همچنین باید افرادی که در کشتار جمعی ماکیان دخالت داشته و نیز سایر افراد دخیل در فرایند اعضای خانواده آنها تحت مراقبت های بهداشتی قرار گیرند . این افراد موظفند هر گونه مشکل در سلامتی خود از جمله هر گونه بیماری تنفسی ، هر بیماری مشابه با آنفلوآنزا یا عفونت چشمی را به مسولان گوشزد نماید . افراد مساع برای ابتلا به آنفلوآنزای حاد مانند افراد نقص سیستم ایمنی ، افراد بالاتر از ۶۰ سال یا افرادی که بیماری مشخص قلبی و تنفسی حاد دارند باید از کار با حیوانات آلوده اجتناب نمایند

۵- باید کارگران و دامپزشکانی که در تماس با حیوانات آلوده هستند مورد مراقبت های سرولوژیکی قرار گیرند

دستور العمل سازمان جهانی بهداشت برای آماده سازی گوشت مرغ جهت مصرف در شرایط شیوع بیماری

- ▶ ۱- پیش گیری از آلودگی :
- ▶ گوشت مرغ خام از گوشت های پخته شده یا آماده برای پختن جدا نگهداشته شود .
- ▶ هرگز از یک تخته گوشت یا چاقو برای آماده سازی گوشت خام ، پخته شده یا آماده برای پختن استفاده نشود .
- ▶ بدون شستن دست ها هرگز به غذا چه پخته شده چه خام دست زده نشود.
- ▶ از قراردادن گوشت مرغ پخته شده در داخل ظرفی که قبل از طبخ در آن قرار داشته خودداری شود.
- ▶ ۲- غذا باید به طور کامل طبخ شود .
- ▶ پخت کامل غذا و ویروسهای موجب بیماری را غیره فعال می کند باید تمام قسمت های گوشت را حداقل به دمای ۷۰ درجه سانتیگراد رساند
- ▶ ۳- در مورد تخم مرغ باید دقت کافی به عمل آید :
- ▶ تخم مرغ می تواند روی پوسته یا داخل خود پاتوژنهایی نظیر ویروس مولد آنفلوآنزای مرغی را حمل نماید
- ▶ پوسته تخم مرغ را باید با آب کف شسته و پس از آن نیز دست ها را با آب صابون شستشو داد .
- ▶ پخت تخم مرغ باید به گونه ای باشد که زرده روان یا شل نباشد .
- ▶ از خوردن تخم اصطلاحا "به شکل عسلی یا کاربرد آن به صورت خام در مواد غذایی خود داری کرد .
- ▶ ۴- نظافت رعایت گردد.
- ▶ پس از کار با گوشت مرغ خام و یا گوشت خام از انجماد باز شده ، بایستی دستها، کلیه سطوح و ظروف کاملا با ماده پاک کننده شستشو داد .

دستور العمل نحوه مقابله واحد های بهداشت محیط و حرفه ای در شرایط بیماری آنفلوآنزای طیور

§ واحد های بهداشت محیط و حرفه ای موظفند با همکاری سازمان محیط زیست استان یا منطقه

تحت پوشش خود محل های مناسب برای دفن لا شه های آلوده را مشخص نمایند

- ▶ واحدهای بهداشت محیط و حرفه ای موظف به ارائه آموزش های لازم در خصوص ایمنی شغلی افراد دخیل در امر مبارزه با طغیان بیماری در طیور و کلیه کارگران و افراد شاغل در مرغداری ها هستند به جهت حفظ ایمنی زیستی فارم های پرور ش طیور مسئولیت نظارت و اجرای مفاد دستور العمل های صادره حسب مورد به عهده مسئول ل اکیپ مراقبت فعال و یا مسئول اکیپ امحا و معدوم سازی مطابق با دستور العمل های سازمان دامپزشکی کشور است .

▶ در صورتی که در محل فارم آلوده امکان پذیر نباشد مراکز بهداشت ،سازمان حفاظت محیط زیست،وبالترین مقام مبارزه با بیماری های دامی منطقه نسبت به انتخاب محل ایمن بر اساس دستور العمل های صادره اقدام نمایند.

▶ واحدهای بهداشت محیط و حرفه ای به محض در خواست واحد های مبارزه با بیماری استان یا منطقه تحت پوشش نسبت به معرفی آشپزها، فروشندگان مرغ، افرادی که با ماکیان اهلی زنده یا کشته شده در تماس هستند و فروشندگان پرندگان دست آموز به واحدهای مبارزه با بیماریها اقدام و پیگیری لازم به عمل آورند.

▶ واحدهای بهداشت محیط و حرفه ای به محض اعلام اداره مبارزه با بیماریهای منطقه تحت پوشش خود نسبت به تشدید نظارت های بهداشتی در منطقه تحت پوشش خود اقدام واز عرضه مرغ و تخم مرغ خارج از نظارت شبکه دامپزشکی و بهداشتی کشور جلوگیری به عمل آید

▶ عرضه مرغ زنده در شرایط اعلام طغیان بیماری ممنوع است .

▶ شستشوی مرغ ها توسط فروشندگان اکیدا ممنوع است .

▶ در شرایط اعلام بروز طغیان در بیماری ، فروشندگان باید در عرضه جوجه کباب ، فیله شنسیل، وسایر محصولات مرغی خام وکلا هر گونه اقدامی که نیاز به شقه کردن لاشه باشد دقت کافی به عمل آید .

▶ واحدهای بهداشت محیط موظفند آموزشهای لازم در خصوص پیشگیری از ابتلای به بیماری ، ایمنی غذایی و رعایت اصول بهداشتی در تهیه مواد غذایی از مواد خام مرغی را به کسبه تحت پوشش فعالانه ارائه دهند .

تشکیل ستاد فوریت های سلامت محیط جهت پاسخگویی محیطی به حوادث وسوانح غیر مترقبه وشيوع بیماری های نوپدید وباز پدید

▶ پیگیری اقدامات مداخله ای فوری بهداشت محیطی در شرایط اضطراری وبیماری های شایع نوپدید وباز پدید

▶ پیگیری سازمان دهی نیروهای بهداشت محیطی جهت مداخلات ملی ومنطقه ای

▶ گزارش به صورت کتبی وتلفنی از مراکز بهداشت در خصوص فعالیت های محیطی انجام گرفته جهت کنترل وضعیت های اضطراری ، بیماریهای شایع نوپدید وباز پدید

▶ تهیه وابلاغ دستور العمل های لازم جهت مقابله محیطی ، با بیماریهای شایع ،نوپدید وباز پدید

▶ پیگیری تهیه واجرای برنامه های آموزشی وکمک آموزشی جهت ارتقای آگاهیهای محیطی کارشناسان وکاردان های شاغل در گروههای تخصصی بهداشت محیط وحرفه ای

▶ تهیه گزارش از اقدامات انجام گرفته در سطح کشور به سطوح بالاتر محیطی وتجزیه وتحلیل آنها

▶ پیگیری، شناسایی و تامین نیازهای احتمالی مناطق آسیب دیده از مبادی ذریبط

▶ پیگیری تامین نیازهای بهداشت محیطی آسیب دیده گان از سوانح وحوادث وبیماریهای شایع نوپدید وباز پدید

▶ در نهایت کلیه اقداماتی که منجر به حفظ وارترقای سطح سلامت آسیب دیده گان ناشی از بلایای طبیعی ،بحران های پیچیده ، بیماریهای شایع نوپدید وباز پدید گردد.